

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se bla govolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Volitve na Koroškem.

Iz Beljaka, 14. oktobra.

Čas za volitve v deželni zbor se bliža, a še danes se prav ne ve, kaj stori slovenska stranka na Koroškem in kakšni kandidati da se bodo postavili. Nikjer ni v javnosti čuti kakega pojava o tem in naš »Mir«, ki nosi na glavi tiskan ponosni napis: »Slovenci, ne udajmo se!« molči o prihodnjih volitvah, kakor če bi ga te nič ne zanimalo, ali pa če bi se vršile šele novembra meseca prihodnjega leta. Sploh je ta naš nekdanj vrlo dobro uredovani list postal sedaj — recimo kar naravnost — prav za nič, in le čudimo se njegovemu lastniku, župniku g. Gregorju Einspielerju, da to trpi in pusti pod list še svoje ime tiskati. Koroški Slovenci potrebujemo vendar naroden in odločen list, ako hočemo stvari kaj koristiti; list mora biti prost, neodvisen, ako hoče doseči svoj namen.

Prihodnje deželnozborske volitve se imajo torej vršiti za občni volilni razred že dne 5. novembra in za kmetijske občine dne 10. novembra t. l. Naše slovensko politično društvo v Celovcu se pa ne gane. Volilci se nič ne poprašajo za mnenje, ker se kandidati baje postavljajo v stolnem farovžu v Celovcu, kjer telefon redno funkcionira med škofijske palače in Marijaniščem. Kandidati se torej kuhajo v tisti kuhinji, kjer se je nam Slovincem skuhalo v poslednjem času vse zlo. Že čujemo, da nameravajo ti gospodje karna svojo pest volilcem vsiliti znanega prefekta Val. Podgorca za volilni okraj Pliberk in Železna Kaplja; za Velikovec in Dobrolovas pa imajo baje v zaznamku nekega kmeta iz velikovške okolice kot vabo. V zadnjem trenutku pa se je bati, da pridejo na plan s kom drugim, ako ne celo z dunajskim advokatom, znanim dr. Pupovcem, ki ima za Slovence to zaslug, da je že pri raznih prilikah javno zatrjeval, da je dober Nemec, ker je rojen Dunajčan in da na njem ni drugega slovanskega nego ime, za kar pa on nič ne more. — Govori se pa tudi, da bo kandidiral ta nemški advokat v našem

volilnem okraju: Rožek Beljak-Paternjon, in da je tukaj že kandidatom določen. Ako se to zgodi, nastala bode rabuka in zmešnjava, da bo joj. On naj gre med Nemce, kamor spada kot Nemec in naj se ne vsiljuje Slovincem. Mi mu kar naravnost povemo, da nam je odkrit nasprotnik ljubši, nego kak tak zapet nemški hinavski slavohepnež, ki nam koristiti nič ne more, ker naših razmer kot Nemec ne pozna. Podgorčev protikandidat bode nemško-nacionalni veleposestnik in predsednik c. kr. kmetijske družbe za Koroško, Care, ki je tudi sedaj državni poslanec za ta okraj. Za sodna okraja Šmohor in Koče slovenski kandidat ni še znan. Dosedanji poslanec Fr. Grafenauer ne bo več kandidiral, istotako tudi ne župnik Gregor Einspieler in Fr. Muri. Za ta volilni okr. kandidira nemška ljudska stranka dr. Abujo, znanega odvetnika v Celovcu, ki bode tudi zmagal, ker se v Ziljski dolini od slovenske strani čisto nič ne stori. Tak je torej položaj volilnega gibanja! Na Koroškem gre vse rakovo pot in prav ima Vaš poročevalec iz zelene Štajerske, ki pravi v svojih zanimivih člankih, da je sedaj med koroškimi Slovenci vse nezadovoljno in da se sploh ne ve, ali obstoja še kako politično vodstvo med istimi, ali ne. Tako je tudi v resnici. Živi umiramo!

Pri nas v Beljaku pa je vendar še nekoliko mladih in čilih rodoljubov, ki hoté še pri življenju ostati ter se pridno sestavljamo in zbiramo v prosto zabavo. Imamo svoje slovensko omizje v gostilni pri Brunnerju (za mestno cerkvijo, kjer se zbiramo vsak torek ob pol 8. uri zvečer.) Imamo dalje prav lep pevski zbor in čile pevske moči, ki družbo veselo zabavajo. Zatorej vabimo v poset vse Slovence in Slovenke, ki bi se slučajno na ta dan mudili v Beljaku. Vsak slovenski gost nam je dobrodošel brat!

Milijonska defraudacija v Pragi.

Klerikalno politično društvo za Češko je sklicalo predvčerajšnjim odborovo sejo, v kateri se je sklenilo vplivati na duhov-

ščino in na veleposestnike, naj rešijo posojilnico sv. Vavla, ker bi bila sicer katoliška stranka ubita. Zajedno se je pa tudi sklenilo, preprečiti občni zbor posojilnice — da bi se člani ne mogli poslužiti svojih pravic. To so tihi — ti katoličani.

Posojilnični odbor je bil pri namestniku prosit vladne podpore. Namestnik je obljubil delovati na to, da prikošijo duhovniki in plemenitaši posojilnici na pomoč.

Nekateri listi poročajo, da znaša ukradena svota že nad šest milijonov kron, posojilnični odbor pa razpošilja vest, da je ukradena svota manjša, nego se je mislilo. S tem bi duhovniki pač radi pomirili tiste, ki imajo svoj denar v posojilnici.

Med člani posojilnice sv. Vavla je tudi mnogo manjših klerikalnih posojilnic. Svetovavlaška posojilnica je bila zanje to, kar je »Ljudska posojilnica« za klerikalne posojilnice na Kranjskem. Te posojilnice bi v slučaju konkurza imele silno škodo, oziroma bi bili oškodovani njih člani.

»Slovenec« povdarja posebno to, da je bil prelat Drozd član odbora »Živnostenske banke«. Ta velika banka je stopila že pred leti v zvezo s češkimi posojilnicami v toliko, da so posojilnice pri njej nalagale svoj denar. Posojilnice so vsled tega imele pravico, poslati v odbor rečene banke svojega zastopnika in izvolile so prelata Drozda, ki je s tem svoje redne letne, pošteno dobljene dohodke zvišal na 20.000 K.

»Nár. Listy« prinašajo zopet zanimive novice o goljufijah prelata Drozda. Ta je med drugim eskomptiral malo vredne menice svojega brata in na risiko posojilnice igral na borzi. Manipuliral je tako, ga je bil dobiček pri spekulaciji na borzi njegov, če je pa pri spekulaciji izgubil, je rekel, da je spekuliral za posojilnico in za se in je morala posojilnica plačati izgube. Šele pred kratkim je na ta način »zaslužil« 40.000 kron.

Prelat je tudi skrbel za — prihod-

nost. Naložil je znatnesvoto ukradenega in prigoljufanega denarja pri raznih drugih denarnih zavodih, največ na ime svoje »kuharrice« in svojih otrok ter vse pripravi, da pobegne v Ameriko.

Preiskava je dokazala, da so Drozd in njegovi sokrivci od l. 1882 do 1887 natančno zapisovali, kaj so pokradli. Takrat so najbrž imeli namen, da že kako povrneje ukradeni denar; pozneje so ta namen opustili in nehali zapisovati, kar so poznamali.

Klerikalno časopisje se trudi na vse načine, da bi utajilo, kar je mogoče in odvalilo krivdo od Drozda na uradnike. Prelata bi radi rešili za vsako ceno. V ta namen tudi že razširjajo vest, da je prelat — slaboumen. »Katolícké Lísty«, iz katerih zajema tudi »Slovenec«, pa pravijo, da prelat Drozd ni igral nikake važne vloge med klerikalci, Tako nesramno lažejo zdaj ti duhovniki, da bi se otesli tega prelata.

»Právo Lidu« pa je dalo tem duhovnikom po nosu. Ta list citira namreč lani izdano brošuro, ki jo je spisal praški župnik Vondruška. Ta z dovoljenjem nadškofijskega ordinariata izdana brošura pravi med drugim:

»Monsignor Janez Evangelist Drozd je duhovnik, ki uživa veliko popularnost pri duhovnikih in pri ljudstvu v Pragi, da, na vsem Češkem in Moravskem... Monsgr. Drozd je pred vsem duhovnik, in sicer vnet, za Boga in cerkev navdušen duhovnik. Spoznal je pomen katoliškega časopisja in katoliških društev že pred tridesetimi leti, zavzel se je zanje z vsemi močmi in jih podpiral na vse načine. O marsikaterem katoliškem društvu se lahko reče, da se ima samo monsg. Drozdu zahvaliti za svoj obstanek. Poglejmo n. pr. Svetovavlaško posojilnico, kije zaščitnica vseh katoliških društev. Drozd deluje v njenem odboru že od l. 1872, od l. 1878. je predsednik in pod njegovim spretnim vodstvom se je posojilnica povzpela na prvo mesto med vsemi češkimi posojilnicami in tudi poso-

LISTEK.

Naša umetniška razstava.

Ivan Grohar je razstavil lepo število slik. Nekatero je bilo letos že videti v Schwentnerjevi izložbi. Grohar ima v celem precej hladne barve, ki so pa dobre, kjer so izjednačene; namreč dokler se Grohar ne podaja na polje barvenih eksperimentov v smeri Jakopiča, kar se mu nikakor ne posrečuje. Da dostikrat uporabljaja v polnem solncu neko kislno rumeno, je bilo že nekoč omenjeno. Toda tega se je deloma že otesel. Motijo pa včasih pri Groharju neupravičeno vijoličaste zadpredmetne sence (Schlagschatten), ki nefino bijejo iz okvirja. To pa vselej tam, kjer Grohar ni delal odkritosrčno in pošteno po naravi, ampak je hotel biti po vsaki ceni moderen kolorist. Tako bi gotovo pridobili prikupni sliki »delo« in »motiv s Koprivnika«, če bi bil v vijoličaste sence vmešal nekaj lokalnih nijans. Poleg tega bi bilo resnici na ljubo pripomniti, da osebe pri »Koprivniku« niso ravno dobro, pri »delu« pa so naravnost, recimo »srednje« risane; zlasti prva delavka, ki je v giba-

nju in v proporcijah pokvarjena in ki ima železno kikljo. Sploh je figuralna stran skoro pri vseh naših umetnikih njihova Ahilova peta, kar pa je čisto umljivo. Kdor sedi v Ljubljani, ima prvič velik križ, dobiti modele za aktštudije, — ženski sploh ne, ker je »greh«, — drugič pa modeli stanejo denar; naši umetniki pa, kakor znano, žive ob boglonaju in, če jim gre prav dobro, tudi ob platonskem priznavanju občinstva. In potem bi ljudje radi imeli še historičnih slik, kjer mora biti vsaka oseba posebej po naravi študirana! Pa kranjska dežela, ki daje »Dramatičnemu društvu« 12.000 K letne podpore proti temu, da ji društvo za več tisoč — menda 8000 — kron zopet odkupi lože, bo že svoje storila, kadar bodo prišli gospodje z ragljami in bobenčki do krmila.

Da se vrnemo h Groharju, — kjer slika mrtvo naravo, tam je prav dober in več umetnik, kakor večina naših. Hribe, doline, drevje slikajo dobro, ker ti modeli so jedini, ki so še našim umetnikom ne-sebični prijatelji. Planinski zrak na Koprivniku se je Groharju prav sveže posrečil. Tudi mesto Devinj je lepa solčna slika, boljše nego »Devinjski grad«, ki je

v senčnih partijah premalo fino občuten, kakor že zgoraj omenjeno. Najboljša Groharjevih je pa menda manjša podolgasta slika, ki visi na desni ob oknih dvorane (ime slike nam ni več v spominu.) Ob potoku med drevjem in solnčnimi prosinki sedi žena, ki se misli kopati. Slika je polna harmonije in neprimerno mehkeja v barvi, kot druge Groharjeve, tudi v motivu prijetno odmerjena. Ne spominjamo se, da bi bil umetnik pokazal že kdaj kaj boljšega. Poleg tega je prav dobra slika »Sv. Jakob«, »Trnovsko pristanišče« in pa neka zastala voda, ki je bila že pri Schwentnerju razložena. Dasi semtertja še nekoliko trd in mrzel v barvah, Grohar vendar očitno napreduje in vedno bližje prihaja svojim umetniškim ciljem.

Ivana Kobilčeva je razstavila le jedno sliko, svoj lastni portret. Izbrani okus v priredbi in visoko slikarsko znanje odlikujeta tudi to njeno delo, kakor smo pri tej umetnici že dolgo časa vajeni. Obžalovati je, da ni vposlala še kaj drugih umotvorov, kjer bi se njena solidna umetnost pokazala še karakterističneje v svoji diskretni, skoro neopazljivi tehniki in v svojem dobrem okusu.

Profesor Anton Gvaiz ima v razstavi več pokrajinskih slik in še več tihožitij. Natančna risba in miren — premiren — kolorit sta Gvajčevi svojstvi. Razumu stoje njegove slike mnogo bližje, nego sreč; zato jih širše občinstvo tudi mnogo laglje in hitreje ceni, nego slike drugih razstavljalcev. Vse je narejeno z neko korektnostjo, ki si ne da ničesar predbacivati; med Jakopičevimi, Sternenovimi in Jamovimi stvarmi se Gvajčeva slika zdi človeku kakor bogoslovski kandidat iz Erlangena v kakem zabavišču na Montmartru. Tihožitja profesor Gvaiz najbrže slika zato tako pogostoma, ker kot javen učitelj pač nima časa, da bi mnogo rojil okrog po naravi. To je škoda; ker na takem malenkostnem, nemikavnem predmetu, kot je par čebulj ali goriških pomaranč, ki si jih človek položi v enostransko sobno osvetljava, se daleko ni možno toliko naučiti, kot na prostem zraku in pri bolj oddaljenih, velikih stvarih, kjer se lokalna, to je predmetu lastna, telesna barva lomi in izpreminja vsled najrazličnejših lučij, zračnih plasti in nasprotovanj z barvo okolice. Vsekakor pa je »Umetniško društvo« profesorju Ant. Gvaizu odkritosrčno hvaležno, da se je

jilnična palača, ki je zavetišče vseh katoliških društev, se je zgradila za njegovega predsedstva. Ali pogledimo katoliško politično društvo za Češko. To društvo ima dvajset let sijajnega dela za seboj, ker je delal monsg. Drozd. Kaj je to društvo danes v primeri s tistim časom, ko je bil Drozd njegova duša? Ali pogledimo »Katoliško Besedo«, kateri je bil Drozd dolgo let podpredsednik, ali »Kristijansko akademijo«, v kateri je Drozd od ustanovitve član ravnateljstva... Drozd je jako pogumen in jako energičen branitelj pravic in načel katoliške cerkve. Česar se ni nihče upal ali se kdo šele po dolgem premišljevanju in z velikim strahom lotil, to je storil Drozd z veliko enerziijo... Mnogo časa primernih brošur v obrambo pravic katoliške cerkve je poteklo iz njegovega peresa in na marsikakem shodu je povedal umestne in času primerne besede.

V tem tonu gre dalje ta duhovniški slavošpev na prelata Drozda. V času, ko je Drozdu že bilo prepovedano prirejati romanja zaradi svinjarstev, ki jih je uganjal pri takih prilikah, v času, ko se je v duhovniških krogih že davno vedelo, da je ta prelat svinjar in goljuf, so ga duhovniki javno proslavljali kot uzor katoliškega duhovnika in kot prvobornika za vero in cerkev, svetovaelavsko posojilnico pa kot uzor vsake posojilnice! In imeli so prav! Drozd je res tip vsakega novodobnega klerikalca in njegova posojilnica tip katoliškega denarnega zavoda.

V Ljubljani, 15. oktobra. Gibanje v Macedoniji.

Porta je poslala velelastim okrožnico, v kateri se pritožuje, da je bolgarska meja premalo zastražena, tako da morejo ustaške čete hoditi čez mejo v Macedonijo ter se vračati v Bolgarijo. V samostanu Rilo so se blagoslovljale ustaške zastave ter so bili imenovani bolgarski rezervni častniki za poveljnike ustaških tolp. V četrtek in petek se je odpeljalo iz Soluna 2000 turških vojakov v Demir-Hisar, da zastražijo bolgarsko mejo, ker je vojaštva še premalo. Iz vilajeta Monastir poročajo, da je osrednji odbor v Sofiji izdal ukaz, da morajo ustaške čete ustaviti svoje delovanje do spomladi. To poročilo kaže kvečjemu, da med voditelji ustaje ni slege, morda pa je tudi neresnično. Ustaši prodirajo uspešno na levem bregu Strume ter so zasedli točke, odkoder so orijentski železnici nevarni. Sarafov pa je baje na nekem shodu v Sofiji razval vso sedanjo akcijo kot neznatno gibanje posameznih čet. Porta dobiva poročila valijev v Solunu in Monastirju, kako preganjajo turške čete v ondotnjih krajih klateže se ustaške trope. Od 2. oktobra so baje Turki pri vseh bojih z ustaši zmagoviti, a da ustaške čete vselej utečejo, ker jih ni možno preganjati. Ustašev v teh dveh vilajetih je komaj tisoč. Iz Carigrada došla poročila zatrjujejo, da ni nikake nevarnosti za splošno ustajo. V Belemgradu je bil 12. t. m. na

razstave udeležil, na kar spočetka ni mislil, in da je vpsal svoje najboljše stvari.

Med najvselejše pojave na razstavi pa smemo uvrstiti umetniško napredovanje Matije Jame. Zastopan je Jama po približno dvajsetih slikah. Odveč bi bilo tukaj vse naštevati. Vse so dobre in boljše od predlanskih. Naravo v kateri koli luči, v solncu, v dežju, po noči — zmaguje z mirno lahkoto. Omeniti pa moramo vendarle sličice »Kraljevec«. Cerkev in par hiš je na podobi, obdanih s tresočo večerno lučjo; žarki poslavljajočega se dne leže v zraku, strehe že dobivajo ostro, siluetasto lice. Vse je narejeno sigurno, hitro in dobro. Lepa slika je tudi »v mraku«; nočni mir zagrinja trudno vas kakor mehke vijoličaste plašč. Razni motivi hiš in drevesnih skupin sredi travnika ali pa v gozdu so slikane istotako dobro in s poezijo. Med figuralnimi stvarmi je posebno dobra kot svetlobna študija deklica, ki leži na solnčni livadi, »deklica z vrčem« itd. Impozantno lep je »mornar«, ki je ne glede na velevaložni predmet — lepo možko glavo — tehnično in pa glede na koloristični okus posebno blagodejno delo.

trgu shod 5000 oseb, na katerem se je sprejela resolucija, da Srbi protestirajo proti zatiranju Srbov v Macedoniji in Stari Srbiji ter pozivljajo vlado, naj posreduje, sicer nastane ustaja.

Državlanska vojna v Venezueli.

Iz Newyorka poročajo, da je general Castro zopet bežal iz Los Tequesa in se utaboril pri La Viktoriji. Vladnim četam se godi torej neprestano slabo. Vzeti so hotele Coro, a ustaši so jih zavrnil in jim prizadeli mnogo izgub. Baje je padlo 112 mož. Ustaši oblegajo Caracas. Vodijo jih generali Matos, Mendoza, Peraloza in Riera. Pri La Viktoriji je bil boj, v katerem so bile vladne čete pod vodstvom Castra šibkejše. Castro je imel 4100 mož in 15 topov, ustaši pa 6000 mož in 22 topov. Grmenje topov se je čulo prav do Valencije. Gomey, podpredsednik Venecuele, je prihitel Castru s 700 možmi na pomoč. Angleske vojne ladije krožijo ob obrežju, ker se je bati, da se ta teden odloči zmaga ustašev.

Buri v Parizu.

Burski generali so prišli tudi v Pariz, kjer so bili sprejeti z navdušenjem. Ogromno občinstva jih je čakalo in aklimiralo. Nekaj mladeničev pa je demonstiral proti Angliji. Botha je dejal, da upajo Buri dobiti kmalu avtonomijo. Buri hočejo ostati Angliji zvesti, a tlačiti in zatirati se ne bodo dali. Predsednica podpornega društva za Bure je izročila Dewetu 75.000 frankov za burske otroke. Buri so bili pri raznih ministrih, tudi pri Combesu in Delcasseju. Naslednjega dne je bil slovesen sprejem pri občinskem svetu. Več poslancev in občinskih svetovalec je posetilo Bure, ki so dobili tako v Parizu precej donoskov za svoj obubožani narod. V Berlinu jim izroče tudi velike darove.

Najnovejše politične vesti.

Spravne konference. Sinoči so se zbrali zastopniki češkega kluba, konservativnega veleposestva in čeških agrarcev ter sklenili: zastopniki čeških strank, ki so bili povabljeni k ministrskemu predsedniku na razgovor, so enoglasno sklenili odgovor na predložene jim temeljne načrte. Odgovor se predloži posameznim klubom v odobrenje, potem pa se izroči ministrskemu predsedniku. — Nemci bodo počakali na odgovor Čehov, preden se posvetujejo v klubih o Körberjevem načrtu. — Vsenemška zveza je sporočila predsedništvu državnega zbora, da nikakor ne misli odtegniti nujnih predlogov, ki jih je vložila v zadnjem zasedanju. — Ogrska neodvisna stranka je danes v državnem zboru interpellirala, zakaj je cesarska himna še vedno dovoljena na Ogrskem, kar provzroča demonstracije, kakor na pr. zadnjič v Kološvaru. — Ministrska kriza na Srbskem je nastala, ker se je od ruske strani zopet preložil sprejem srbske kraljeve dvojice. Vučičevo ministristvo je hotelo doseči ta sprejem, da se oficijalno pripozna legitimna zakonska zveza med kraljem Aleksandrom in kraljico Drago ter je svoječasno tudi dobilo z ruskega dvora zagotovilo, da se kralj in kraljica povabita v Livadijo. —

Jamova soproga, gospa Lujza, rojena van Radersova — po krvi in po geografiji rojakinja Tooropova — se je pridružila svojemu možu in razstavila dve podobi, portretno in aktštudijo majhne deklice. Obe sliki sta jako dobri in spričujeta predvsem o velikem tehniškem znanju umetnice. Glavica — portret — je poantilirana in barve so vsled tega posebno sveže in krepke. Na polaktu je slikarica zaradi mehkega prehoda obrobila ramo proti temnemu ozadju z nekim rdečim svitom, ki je včasih, zlasti, če je predmet proti temnemu ozadju v polnem solncu, optično upravičen vsled bleščenja; nekako tako, kakor v temi vidimo rdeče lise, če smo preje gledali v hudo svetlobo. Če je pa ravno tukaj na mestu, to je vprašanje. Čul sem, da je pri gospe Jamovi to manira, kar bi seveda ne bilo prav. Mogoče, da ima umetnica tudi v očesu kako napako in vidi predmete proti temi z barvastimi, v zraku visečimi robovi, kakor če gledamo skozi daljnogled, ki nima ahromatičnega leč. Reči se pa mora, da tvori tisti rdeči rob dober in gorek prehod od svetlega telesa na ozadje.

Simplicissimus.

Ustaja v Macedoniji. Turške čete so pobile pri Krurvi oddelke bolgarskih ustašev. Padlo je deset Bolgarov. — Bukovinski poslanec dr. Lupa je suspendiran od službe deželosodnega svetnika, ker je na nekem shodu ostro kritikoval deželnozbornsko večino. — Izseljevanje poljskih delavcev na Prusko se je zelo omejilo ter dovolijo mejne straže izselitev le onim Poljakom, ki prinesejo od sindikata domačih graščakov potrdilo, da se jih lahko pri delu doma pogreša. — Zaradi nezakonitega postopanja zoper gališke kmetske stavkarje bodo vložili maloruski poslanci v državnem zboru nujni predlog ter hočejo obstruirati, ako se njihovim zahtevam ne ugodijo. — Madjarsčina na konzularni akademiji na Dunaju postane vsled odredbe ministra Goluchovskega obvezni predmet.

Razstava v Krškem.

S Krškega, 13. oktobra.

V nedeljo v prostorih gospoda Schenerja otvorjena grozdna ter sadna razstava vsela je popolnoma. Kaj lepega razstavljenega grozdja, je bilo 328 okrožnikov ter koškov. Prekrasnega sadja je pa bilo ob dveh stenah kaj obširne dvorane toliko, da so bile do polovice visokosti sten segajoče police natlačene polne. Razzun tega je imel gospod E. Prešečki, veleposestnik in trgovec etc. iz Samobora, kateri poseduje obsežne, nekdanje Hribarjeve vinograde v Rajcu pri Veliki dolini, v svoji prekrasni, dve veliki sobi obsegaajoči posebni lastni razstavi; istotako kaj lepo zbirko raznih vrst grozdja ter sadja. V kleti nekdanje ljudske šole pri župnišči razstavljenih je pa bilo čez 200 steklenic raznega vina ter žganih vin. Tvrški Maifahrt in Mallovich na Dunaju razstavili sta v ravno tej kleti razne grozdne in sadne mline, roblalnice, stiskalnice, filtrirne stroje, ter tudi eno ameriško sušilnico za sadje.

Ko je presojevalna komisija za razstavljenega grozdja ter sadja odlike določila, otvoril je ob 10. uri naš, za kmetiško napredovanje jako zaslužni predstojnik naše kmetiške podružnice in načelnik razstave, gospod Auman, na pragu hiše razstave stoječ, v navzočnosti gospoda c. kr. okrajnega glavarja Oreška, gospoda župana dr. Romiha ter cele presojevalne komisije, pred obilim, odzivnim čakajočim občinstvom, z prav lepimi besedami razstavo. Za njim govoril je g. c. kr. okrajni glavar, in za tem g. dr. Romih. Poslednji se je spominjal vseh tistih faktorjev, kateri so pripomogli, da je po trtni uši v krškem okraju uničeno vinogradstvo zopet oživel; spominjal se je še posebno naporega združenega dela kmečkih vinogradnikov samih, po geslu presvitlega našega cesarja »viribus unitis«, na kar je ravno došla cela godba 14. pešpolka cesarske himne zaigrala, katero so vsi navzoči odkritoglavno poslušali.

Ker je bilo vreme skrajno neugodno, ker je v soboto celi popoldan in celo sledečo noč kar lilo, in ker je tudi nedeljo zjutraj še v prenehljajih deževalo, bila je vdeležitev razstave seveda veliko manjša, kakor bi bila sicer pri ugodnem vremenu. Popoldne ob 1. uri se je pričel v novi dvorani gospoda Gregoriča slavnostni banket, pri katerem je svirala ves čas vojaška godba. Po banketu, pri katerem so se seveda običajne napitnice vrstile, sledila je pokušnja vin v kleti pod staro ljudsko šolo. Vino so natakale naše domače krasotice, pa žal, da ne v isti meri, katera bi bila želeli. Udeležitev bila je namreč klub sukurza nekaterih priznatih ljubljanskih strokovnjakov in »puncto bibito« le majhna. Kar je bilo pri banketu — čast kuhinji in kleti gospoda Gregoriča — pogrešati, bilo je pač to, da je bilo meščanstvo v veliko manjši meri zastopano, kakor je bilo pričakovati, in naši kmečki veliki posestniki pa niti zastopani niso bili. Poslednje velja i o udeležitvi pokušnje vin. No, temu krivo je bilo seveda v prvi vrsti slabo vreme, v drugi pa prav mogoče tudi — gospodarska organizacija. Razstavo ter pokušnjo vin je počastil s svojo navzočnostjo tudi naš državni poslanec gospod Plantan. Cela razstava je bila pač krasni dokaz velikega napredka v vinarstvu ter sadjarstvu. Hvala in čast vsem tistim, kateri so se trudili za osnovo iste, v prvi vrsti našemu vrlému županu, gospodu dr. T. Romihu.

Skrivnost življenja.

VI.

Znanost je dandanes tako napredovala, da zasluži vse občudovanje, ali zakona glede dolgožitja ni mogla formulirati in še dandanes ne more čisto nič zanesljivega reči, kaj naj človek stori in kaj naj opusti, da doseže visoko starost. Človek mora pač imeti — srečo.

V obče so zdravniki mnenja, da si človek podaljša življenje z varovanjem

življenskih močij in pa s primerno hrano.

Toda, kar se tiče hrane, je lahko dobiti izglede, ki pobijajo to zdravniško mnenje. Rimski stoletnik Romilij Pollion je trdil, da si je podaljšal življenje s tem, da si je telo frotil z oljem in zavžival vedno samo v vino namočen kruh. Leta 1838. je v Saint-Beitu na Francoskem umrla 158 let stara Marija Prion, ki je v zadnjih tridesetih letih svojega življenja zavživala samo sir in kozje mleko. Vzlic vsemu asketiškemu življenju je postal sv. Anton 105 let in njegov spremljevalec Makarij 110 let star; puščavnik Pavel je tudi po pasje slabo živel in vendar je postal 113 let star. Nasprotno pa so dosegli visoko starost tudi možje, katerih življenje je bilo polno razburjenosti, polno velikih triumfov in velikih porazov, ki so duševno veliko delali in tudi izbornu hrano vživali. Omenjamo samo državnike Gladstonea, Giersa in Bismarcka.

Ameriški statistik William Kinnear je po svojih studijah prišel do spoznanja, da pravi reveži imajo veliko več upanja doseči visoko starost, kakor tisti, ki žive v boljših razmerah. L. 1894. je bilo na Skotskem 16 oseb v starosti nad 100 let in vse so pripadale najrevnejšim slojem, ne jedna ni plačala v svojem življenju le vinarja davka.

Vzrok temu, da čakajo reveži pogosteje visoko starost, tiči pač v tem, da so premožnejši krogi telesno manj utrjeni, kakor reveži ter vsled tega laglje zbole in da uživajo življenje tako, da svoje moči prej porabijo, kakor reveži. Ne oziraje se na alkoholizem, ki je v privilegovanih slojih skoro tako razširjen kakor med delavci in kmeti, četudi v lepši obliki, je tudi prebogata hrana na škodo telesu. Prof. Richet in grof Tolstoj imata popolnoma prav, ko trdita, da ljudje navadno trikrat več jedo, kakor je organizmu potrebno.

Ugledni demokrat French se je mnogo pečal z vprašanjem, kako vpliva poklic na dolgot življenja in je prišel do zaključka, da živi najdlje, kdor opravlja na prostem zraku fizično delo. French je preiskal vse slučaje smrti, ki so se v dobi 43 let primerili v državi Massachusetts. Preiskal jih je glede starosti in poklica mrlivcev in dognal, da žive v tej državi uradniki povprek 49 let, profesorji in zdravniki 52 let, brivci, zlatarji in krojači 47 let, pisatelji in žurnalisti 45 let, duhovniki 66 let, vrtnarji, kmetje in ribiči pa 67 let.

Če se primeri meja življenja, ki jo doseže uradnik in pisatelj z mejo, ki jo doseže vrtnar ali kmet — se vidi, kaki reveži so tisti, katerim se očita, da žro državni kapital in da nič ne delajo.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 15. oktobra.

— **Osebnosti.** Finančnega svetnika v p. g. Ivana Lončarja je imenoval dež. odbor provizoričnim deželnim revizorjem. — Rač. oficijal deželnega odbora g. H. Lindtner je imenovan kontrolorjem v dež. bolnici.

— **Romanje na sv. Goro in klerikalni zaupni shod.** »Slovenec« poroča o romanju na Sv. Gori tako — kakor da je bila to presijajna manifestacija cele Slovenije, mej tem ko je bila v resnici prav klavrna pobožnost brez vsakega pomena. »Slovenec« je seveda tudi pri ti priliki lagal, da se je kar pokadilo. Tako pravi, da je samo posebni vlak pripeljal s Kranjskega 1200 oseb. Resnica pa je, da je bilo na ljubljanskem kolodvoru vzeti 800 vožnih listkov III. razreda in 29 listkov II. razreda, nekaj malo ljudi se je pa še spotoma pridružilo. »Slovenec« se je torej za okroglo 400 udeležnikov zlagal. V ostalem je bilo to romanje prav brez vsakega pomena. Romanju je sledil zaupni shod v Ljubljani, katerega se je udeležilo kakih 300 oseb, mej njimi tri četrtine duhovnikov. Naravno je, da je bil predsednik voljen najvzornejši duhovnik, kar jih je v ljubljanski škofiji. Zaupniki so priznali z izvolitvo, da je najvzornejši mej njimi kranjski tehant Koblar. Podpredsednikom je bil izvoljen najvzornejši in najinteligentnejši lajik, kar jih premore duhovniška stranka, to je ribniški župan in žemljar Novak, splošno znan z imenom »župan od muh«. Sestava predsedstva priča, kaka čedna družba je bila zbrana na tem shodu. Glavno besedo je imel seveda dr. Šusteršič, ki je mej drugimi tudi razodel, da bo duhovniška stranka nadaljevala z obstrukcijo. Shod je sprejel celo vrsto resolucij, ki so v vseh resnih političnih krogih vzbudile veliko veselost. Shod

je naročil. poslanecem, da naj vztrajajo v obstrukciji. To je jedino važno v teh resolucijah. Izmej tistih, ki zasebno in napram vladi ne prestando obsojajo obstrukcijo, se ni nobeden oglašil pri tej resoluciji. To treba pibiti, kajti sedaj ne gre več, da bi gotovigospodje igrali vlogo dvoreznega noža. Značilno je še, da je bilo v vodstvo stranke izvoljenih deset duhovnikov in pet posvetnjakov. Tako izgleda ta »ljudska stranka«. Vedno gobezdajo o ljudstvu, da ljudstvo zahteva to in da ljudstvo neče tega, a govoriti nima to ljudstvo v stranki nobene besede. Izključeno je od shoda zaupnikov in iz vodstva stranke. Katoliški švindel smrdi pač gor do oblakov.

— **Umetniška razstava.** Od danes naprej imajo vstop na umetniško razstavo srednješolci in srednješolke, ako se izkažejo s potrdilom ravnateljstva, da so vpisani. Vstopnina za dijaštvo je znižana na 20 vinarjev. Razstava se zaključuje 20. t. m.

— **Slovensko gledališče.** V sedanji dobi pristrizen je sleherni poklic nekako birokratsko, ne čudimo se, da tudi učiteljski. Od vseh poklicev pa prija najmanj temu poklicu taka okoskrbna osnova. Mladina, kateri velja bodočnost, vzgojevali se mora na vzorni podlagi. Učitelj posameznik naj bo sicer poslušen vrhovni oblasti, toda naj se mu ne vtakne v nosnice, kakor veriga medvedu, učni načrt, zbog katerega se ne more gibati nikoli prosto napram mladini, ki hrepeni zlasti po vzgoji čustva. Trinoškega pedanta Lanovca je opremil g. Lier z vsemi potrebnimi okraski, tvorečimi ta zlobni značaj. Pesnik udrihnil je po nepotrebnem po svojem itak neljubeznivem ljubljencu, pritisniviš mu sramotni pečat goljufa na čelo: Lanovec si je prigoljufal namreč svoja spričevala. Duševni nazadnjak, po vrhu vdan podlim strastim, trpi poleg sebe zgolj njemu slične kreature. Ti morajo »poslušati« pri slehernih vratih ter mu donasati intrige, s katerimi kroti podrejeno mu učiteljsko osebo. V slednjem se odlikuje učitelj Pajk, igral je to intrigantsko vlogo vrlo g. Dragutinovič. Istotako nežmožen, se je združil z voditeljem Lanovcem, o katerem ve podrobne vse tajnosti njegove umazane preteklosti. Ta »par nobile fratrum« se je odločil strmoglaviti najnadarjenejšega učitelja na Lanovčevi šoli, Kremenjaka (g. Hašler), kateremu je vedno pred očmi smoter, čez birokratske vezi posezajoč, privezati nase mladino z nekalnim virom resnične vednosti, ne moreč je z vtepanjem površno nabrane učenosti. Po Kremenjakovih nazorih naj se mladina vzgaja harmonično, kakor po duhu, tako po telesu. Takemu idealu pa ne zadostuje učitelj birokrat, učitelj mora biti tudi umetnik. To velja tudi o slehernem drugem poklicu, kateremu hoče biti kos tako, da te ni sram pred seboj samim. G. Hašler je preučil v povedanem smislu svojo vlogo, igral premišljeno in na potrebnih mestih z naravno navdušenostjo. Govor mu je tekel gladko, kakor bi bil slovenščine več že nekaj let. No, tu ter tam ušel mu je kak napačen naglas, kar pa ni prav nič kvarilo obšnege utisa. Brez pravega poklica za šolo umeje privezati nase mladino mlada učiteljica Zlatnič (gdč. Ruckova), katera se je naravno kaj brzo zaljubila v kremenitega Kremenjaka. Pričetek ljubezni, naznanjajoče zvoke rahločuteče simpatije napram občudovanemu kolegu, pogodila je ta igralka, kakor umetno, tako neprisiljeno. V Lanovčevi šoli je tako navidezno vse v redu, razun Kremenjaka, kljubujočega, poslušni so vsi drugi kolegi, pravi pravcati filistri-kruhoborci svojemu šefu. Pohvalno naj mi je imenovati gg. Lovšina, Danila, Perdana in gospo Danilovo — v vlogah učiteljev Lanovčeve šole. Starikavega, lenuškega, zgolj svojemu telesu služkega okrajnega šolskega nadzornika Trebuharja, narisal je precej dobro, toda nekoliko preveč šablonsko g. Boleška. Glede že navedenega g. Perdana pa je nasvetovati, naj bi se posluževal čistejšee, manj zaletavajoče se izreke ter ogibal se ljubljanskih lokalizmov. Kakor strela iz jasnega neba šine v to po Kremenjakovem kljubovanju že toliko razburkano družbo, da namerava voditelj Lanovec predlagati odpustitev Kremenjaka,

kategora je zasačil v tête a tête z učiteljico Zlatničevo v konferenčni sobi, torej v onem svetišču, v katerem so ljubimski izgredi dovoljeni le hinavskemu Lanovcu — Deželnega šolskega nadzornika, dr. Seršena, nam je včeraj vtelesil življensko verjetnega, kakor v nedosežni maski, tako v premišljeni igri docela posneti iz vsakdanjega življenja g. Dobrovolný. Napram slepi, hinavski poslušnosti, zastavil je pesnik kot antipoda starega, robatega vojaka Luštrka, nastavljenega na Lanovčevi šoli kot sluga. On neče »poslušati«, kakor zahteva Lanovec — on ni ovađuh, pač pa biva v tej neokorni, šepavi postavi pošena, zlata duša, vneta za resnico, polna sovraštva nad lažjo in zvijačo. Pri slehernem nastopu s smehom pozdravljen — igral ga je zadovoljivo g. režiser Verovšek. Da je tu pa tam nastopil nekoliko prekasno, odvisno je bilo menda nekoliko od njegove šepave vloge. Precej številno občinstvo se je zabavalo pri tej igri imenitno.

— **Umrli** je kavarnarjeva soproga gospa Terezija Marzolini v starosti 64 let. N. v m. p.

— **Deželnozborske volitve na Štajerskem.** V mestni skupini Ptuj-Ormož-Ljutomer Središče kandidirajo Nemci zopet dr. Kokoschinegga. Ta mož je poosebljena nesposobnost. Slovenci kandidirajo državnega poslanca dr. Ploja in »Südsdr. Presse« računa, da bo Ploj izvoljen, ako razvijejo Slovenci energično agitacijo. Pri zadnjih volitvah trdi »Südsdr. Presse« je bil izvoljen dr. Kokoschineg samo vsled tega, ker so bili Slovenci v Ptuj samem preveč zastopani.

— **Slika jezikovne ravnopravnosti na Štajerskem.** Celjski odvetnik dr. Juro Hrašovec je vložil slovensko prošnjo na celjski magistrat za sprejem v občinsko zvezo. Mestni svet je prošnjo zavrnil, češ, da je njegov uradni jezik nemški. Deželni odbor je z isto motivacijo rekurz zavrnil. Dr. Hrašovec se je pritožil nato na državno sodišče ter navajal tudi, da je deželni odbor nasprotno zapovedal slovenskim občinam, sprejemati nemške vloge ter iste tudi nemško reševati. Obravnava pri državnem sodišču se je vršila ponedelek a razsodba se bo razglasila danes.

— **Zakon o ustanovitvi dekliske meščanske šole v Celju** je cesar potrdil. Slovenci pa še nimajo dovoljenja, da bi smeli sezidati šestrazredno ljudsko šolo na svoje stroške, dasi se že bore dve leti zato!

— **Kavaleriji.** Nekje v okolici ljubljanskega opravlja v službi odličnih nedeljskih streljačev stoječ možakar posel lovskega čuvaja. Možu je tekom let marsikaj opešalo, najbolj pa njegov vid. Navlic temu pa semintja vendar-le zaloti in ujame kakega »ravbšica« posebno tedaj, kadar ta čuvaja sam k sebi pokliče, v najivnem mnenju, da lovi na svojem. Nekako tako se je zgodilo pred kratkim znanemu lovcu, ki se je sicer zvičaj in zvičaj, celo opravičevalno pismo pisal, in se sv. Evstahiju zaobljubil, da mu kupi debelo voščenko, če se izkaže njegova nedolžnost — a vse to mu ni nič pomagalo. »Tudi-lovska« družba je sedla v »kriegrath«, in prepričana o tem, da razun nje »nema više poštenjaka na svietu«, obsodila akademičnega »ravbšica« milostno na denarni poenale, kakor se zatruje v lovskih krogih, prepričano je omenjena gospoda, da so iznašli Angleži jedino radi nje besedo — gentelmanlike.

— **Nezgoda na železnici.** Danes zjutraj je na postaji v Lazah pri prepeljavanju padel sprevodnik Franc Mazi z vlaka in je prišel pod vlak. Levo nogo mu je nad členkom skoraj popolnoma odtrgalo, desno pa zmečkalo. Tudi na glavi je poškodovan. Prepeljali so ga v deželno bolnico.

— **Ponesrečil** je včeraj popoldne v Vačah posestnik Janez Juvan. Vlačil je v gozdu z voli plohe. Naenkrat se je odtrgala veriga in ploh se je zavalil črez Juvana in ga na desni strani tako poškodoval, da so ga prepeljali v bolnico. Juvan je nameral danes odpotovati v Ameriko.

— **Panorama.** Tatedensko potovanje po Dunaju se častno družijo k zanimivejšim serijam panorame, in nekatere zgradbe, recimo, cesarski dvorec in dr. so vredne, da si jih ogledamo enkrat v svojem življenju.

— **Dve osebi obstrelil.** Včeraj smo poročali, da sta bila v Lattermanovem drevoredu hlapca Avgust Kresel in Friderik Holzer obstreljena. Obstrelil ju je gostilničar in kavarnar g. Josip Koman, Rimska cesta št. 21, kateri je šel ponoči skozi Lattermanov drevored in sta ga dva velika psa Marije Humerjeve napadla, tako, da se jih ni mogel drugače ubraniti, da je ustrelil na nju. Jeden pes se je bil spel Komanu na prsi, drugi pa ga je prijel za hlače. Rešil ga je iz situacije njegov prijatelj, ki je šel z njim. Strel je sprožil v temi in proti tlom, ker pa sta Holzer in Kresel spala v razstavnici prav pri tleh, so ju kroglice zadele.

— **Popadljiv pes.** Včeraj popoldne je pri skladišču na južnem kolodvoru pes Marije Humerjeve, posestnice panorame v Lattermanovem drevoredu, popadel Ranzingerjevega hlapca Antona Kranjca za levo stegno. Pes je bil pri vozu privezan, pa se je odtrgal in je planil na Kranjca, katerega je tako dolgo držal, dokler ni prišel neki uslužbenec Marije Humerjeve in ga rešil. To je tisti pes, ki je včeraj ponoči napadel gostilničarja in kavarnarja g. Komara v Lattermanovem drevoredu, da je streljal na njega.

— **Poskušeni samomor vojaka.** Včeraj popoldne je skočil na Poljanskem nasipu nasproti bivše cukrarne neki vojak v Ljubljano in ga je voda zanesla proti sredi. V vodi se je vojak premislil in je plaval zopet na kopno. Kaj je vzrok poskušnemu samomoru, ni znano. Vojak je novinec in mu menda ni bila več vojaška služba. Vojak je imel na sebi, ko je skočil v vodo, uniformo 17. pešpolka, potrjen pa je baje k vojaškim pekomi.

— **Vodovodna cev počila.** Danes okoli pol 4. ure ponoči je v Tivolskem travniku počila vodovodna cev, ki je napeljana iz rezervoarja v mesto. Voda je odvdignila zemljo in napravila precej veliko odprtino, skozi katero se je razlila po travniku, da je bil spodnji del istega popolnoma pod vodo. Če bi ne bili še pravočasno zaprli cevi pri rezervoarju, bi bila voda udarila čez železnično progo.

— **Priporočljivo milo.** Danes zjutraj so pripeljali v deželno bolnico 30 let starega gostilničarja Ivana Vrečkota iz Marije Gradca pri Laškem, ki je včeraj zjutraj, ko se je umival z nekim milom, naenkrat na obeh očeh oslepel.

— **Izgubljene reči.** Neki uradnik je izgubil na cesti na Rudolfov železnico do pošte denarnico, v kateri sta bila dva bankovca po 50 kron in jeden bankovec za 20 kron.

— **V Ameriko** se je odpeljalo danes ponoči z južnega kolodvora 203 osebe.

— **„Ljubljanska društvena godba“** priredi danes zvečer ob 8. uri v restavracijskih prostorih gosp. I. Kende »pri Gambri« koncert za člane. Za nečlane vstopnina 30 vin.

— **Najnovejše novice.** Med italijanskimi poljedelskimi stavkarji in karabinarji je prišlo v sicilijanskem mestecu Giacquatrana do krvavih spopadov. Stavkarji so enega orožnika obkolili in grozno razmesarili. Ostali orožniki so streljali ter ubili dva kmeta. — Strašni viharji in nalivi so razsajali te dni v okolici Florence. Porušenih je več mostov. — Pruske demonstracije odpuščenih vojakov. 50 čeških Nemcev, ki so bili odpuščeni od dragonskega polka v Tarnovu, so prepevali pri oknih vagonov pruske pesmi ter držali pruske zastave v rokah. Ker ni mogla policija napraviti reda, prišla je stotnja vajakov, ki so odpeli dotični vagon ter vse demonstrante prijeli. — Posledice kmet-skih štrajkov v Galiciji. 486 obtoženih kmetov je presedelo skupno 660 mesecev v preiskovalnem zaporu. 69 kmetov je bilo obsojenih skupno v 183 mesecev ječe, 105 kmetov pa v 185 mesecev zapore. — Zaradi ponarejanja železniških vozniških listov so zaprli komitatnega notarja in urednika v Liptovskem St. Miklošu, grofa Lad. Matuschka. — Milijonske defraudacije v posojilnici sv. Vavla. »Katoliške Listy« zaklinjajo duhovništvo, naj ne pusti pasti okradene posojilnice, ker bi bila sicer izgubljena vsa duhovniška veljava v šoli in v cerkvi. — Nenravno skrivališče je policija zasledila na Reki. Zaprla je več še popolnoma mladih deklet, ki so dalje časa uganjale žalostno obrt. — Z Blocksberga v Budimpešti so se odkrile velikanske skale ter je v nevarnosti most in veliki spomenik pod hribom. — Mlad zaljubljen parček je izginil iz Zagreba. To sta 14letna Marija Novak in 12letni

Mirko Medved. — Kossuthova sestra, 87letna Louisa Ruttkay Kossuth, je umrla v Budimpešti.

Društva.

— **Slovenski tamburaški klub „Triglav“** imel bo svoj izvenredni občni zbor v nedeljo 19. oktobra t. l. ob 3. uri popoldne v gostilni pri »Kosc« cesta na loko št. 18.

— **Novo pevsko društvo.** V Zagorju ob Savi se snuje delavsko pevsko društvo »Napreje« in je vlada že potrdila društvena pravila.

Telefonska in brzojavna poročila.

Radinci 15. oktobra. Naš edini kandidat je in ostane dr. Rosina! — Gornjeradgonski narodnjaki.

Dunaj 15. oktobra. Pod predsedstvom dr. Ungerja je državno sodišče v zadevi dr. Hrašovca v Celju razsodilo, da sta dež. odbor štajerski in mestni magistrat celjski s tem, da sta odklonila slovensko prošnjo dr. Hrašovca za priznanje domovinstva, kršila državni osnovni zakon. Zmagal je torej dr. Hrašovec. Državno sodišče pravi v razlogih, da se morajo sprejemati in reševati v deželnonavadnem jeziku spisane vloge ne glede na individualno jezikovno zmožnost dotičnega prošnjika. O tem, da-li se morajo take vloge tudi reševati v dotičnem jeziku, se državno sodišče ni izreklo.

Dunaj 15. oktobra. Položaj je jako napet. Ministrski predsednik Körber je bil včeraj zvečer dolgo pri cesarju in poročal o položaju. Govori se o parcielni ministrski krizi. Češki klub ima danes sejo. Dopoldne je zborovala parlamentarna komisija, da se dogovori glede nasvetov, ki jih bo predlagala v klubu. Čehi so jako bojeviti in pravijo, da je Körberjev načrt pospešil odločitev. Čuje se tudi, da hočejo predložiti več nujnih predlogov in da pripravljajo celo predlog na obtožbo ministrstva.

Dunaj 15. oktobra. Zastopniki Mladočehov, čeških veleposestnikov in agrarcev so sklenili, odkloniti a limine Körberjeva načela za uredbo jezikovnega vprašanja na Češkem in na Moravskem ter sestaviti protiprojekt, ki se prihodnji teden predloži vladi.

Praga 15. oktobra. Tu se je vršil velik shod, na katerem je govoril dr. Greg. Sklenilo se je, pozvati poslance, naj se z vlado sploh ne pogajajo, ampak naj Körberjevo ministrstvo strmoglavijo.

Praga 15. oktobra. Pričakuje se, da bo še tekom današnjega dne razglašen konkurz svetovavclavske posojilnice Revizija, ki se vrši sedaj po strokovnjakih, je neki spravila take reči na dan, da sploh ni več misliti na saniranje tega zavoda. Revizorji so morali obljubiti, da o svojih razkritjih za sedaj molče, a iz sodnih krogov se čuje, da so se razkrile upravnebovpijoče stvari.

Budimpešta 15. oktobra. Današnja seja poslanske zbornice se je zakasnela, ker je predsednik grof Apponyi dobil dve pismi, da se zgodi na njega v parlamentu dinamični atentat. Policija je dognala, da ni nič na tej stvari. V seji je bil stavljen predlog, naj se v soboto začne razprava o kraljevskem reskriptu glede kvote. Dalje se je predlagalo, naj vlada pove, zakaj se cesar ni vdeležil slavnosti kralja Matjaža in zakaj so člani cesarske hiše odklonili povabilo na to slavnost. Končno se je predlagalo, da se ne sme cesarska himna več javno igrati, češ, da se občinstvo z njo razburja in izziva.

Sofija 15. oktobra. Na prošnjo turške vlade vpliva Rusija, naj bolgarska vlada ne dopusti bolgarskim in macedonskim četam prestopiti mejo.

Pariz 15. oktobra. Parlament se je sešel včeraj in na zahtevanje ministrskega predsednika takoj začel razpravo o interpelacijah glede zaključnja samostanskih šol.

Borzna poročila.

Dunajska borza

dne 15. oktobra 1902.

Skupni državni dolg v notah	100.70
Skupni državni dolg v srebru	100.55
Avstrijska zlatna renta	120.60
Avstrijska krona renta 4%	100.25
Ogrska zlatna renta 4%	120.10
Ogrska krona renta 4%	90.25
Avstro-ogrsko bančne delnice	1584.—
Kreditne delnice	680.75
London vista	259.30
Nemški državni bankovci za 100 mark	116.92 1/2
20 mark	23.41
20 frankov	19.05
Italijanski bankovci	95.10
C. kr. cekini	11.32

Žitne cene v Budimpešti

dne 15. oktobra 1902.

Termin.

Pšenica za oktober	za 50 kg K	7.17
" april 1903	"	7.27
Rž "	"	6.29
Koruzza "	"	5.36
Oves "	"	5.67

Efektiv.

Nespremenjeno, mirno.

Darila.

Upravništvu našega lista je poslala: Za družbo sv. Cirila in Metoda. Gospica Julka Kraje v Grahovem 13 K — zloženih od veselih gostov dne 4. t. m. — Gospica Mimi Robavs v Šmartnem pri Litiji 4 K, nabrala v veseli družbi. — Skupaj 17 K. — Živele nabiralke in darovalci!

Svilene bluze po 2.35 gld.

in višje — 4 m — kakor tudi „Henneberg-svila“ v črni, beli in pisani barvi od 60 kr. do 14.65 gld. za meter. Vsakomur franco in s plačano carino dostavljeno na dom. Vzorci se dopošljejo takoj. V Švicu dvojna poština.

G. Henneberg, Seiden-Fabrikant Zürich. (ausl. k. u. k. Hof.)

Akutno katarno obolenje

24.40 sapnika z vspehom leči

rogaška

slatina „Styria“-vrec.

Proti zobobolu in gnilobi zob

izborno deluje dobro znana

antiseptična

Melousine ustna in zobna voda

katera utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodom 1 K.

Razpošilja se vsak dan z obratno pošto ne manj kot 2 steklenici.

Edina zaloga.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medec. mil, medicinskih vin, specialitet, najfinjših parfumov, kirurški obvez, svežih mineralnih vod i. t. d. (619-33)

Deželna lekarna Milana Leustek-a v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1 poleg novozgrajenega Fran Jožetovega jubil. mostu.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 12. oktobra: Miklavž Urh, dninar, 82 let, Radeckega ceste št. 11, ostarelost.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 806.9 m. Srednji tlačni tlak 786.0 mm.

Okt.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
14.	9. zvečer	737.9	13.1	brezvetr.	oblačno	0.0 mm.
15.	7. zjutraj	735.5	9.0	brezvetr.	megla	0.0 mm.
	2. popol.	736.3	19.5	sl. jvzh.	del. oblak.	0.0 mm.

Srednja včerajšnja temperatura 12.8°, normala: 10.8°.

Učenke

za izdelovanje oblek se takoj sprejmejo. (2459-3)

Židovske ulice št. 1, II. nadstr.

Zlati svetilni svetovni razstavi Pariz 1900 in Dunaj 1902.

Američanski skrob na lesk

Fritz Schulz jun., Actiengesellschaft
Heb (Eger) in Lipsko

zajamčeno prost vseh škodljivih snovi.

Ta doslej neprekošeni skrob se je prav izredno obnesel; ima v sebi vse za dober uspeh potrebne snovi v pravem razmerju, tako, da je uporaba vedno gotova in lahka. Zaradi mnogih ponarejanj naj se pazi na gorenjo tovarniško znamko, ki je natisnena na vsakem zavojcu. Cena zavojcu 24 vinarjev. Dobiva se v skoro vseh specerijskih in drogerijskih trgovinah in prodajalnicah mila. 2 (2227-2)

Vač

urarskih pomočnikov in učenec

se sprejme takoj pri (2510-2)

H. Suttner-ju, urarju v Kranju.

Prodajalnica

tik sv. Jakoba mostu, Trubarjeve ulice št. 2, se odda **takoj** ali pa z **8. novembrom t. l. v najem.**

Pojasnila daje **Fran Jonke**, Krakovski nasip št. 26, od 1. do 2. ure popoldne. (2523-1)

Salame

ogrsko 170 gld., domače iz šunka 1-20 gld. domače 1 gld., dunajske 80 kr. šunka brez kosti (Rollschinke) 90 in 110 gld., suho meso 70 kr., suha slanina 70 kr., glavina brez kosti 40 kr. kilo, velike kranjske klobase po 18 kr. in drugo pošilja od 5 kil naprej po povzetju in sicer le **dobro blago**

(1028-12) Janko Ev. Sirc v Kranju.

Mejnarodna panorama.

Ljubljana, Pogačarjev trg.

Fotoplastična umetniška razstava.

Odlikovana na vseh svetovnih razstavah.

Poučno in izobraževalno.

Samo do sobote, dne 18. oktobra:

Udobno potovanje po Dunaju.

Najnovejše in senzačno so ameriški

Mutoskopi.

Interesantna novost sedanjosti! Zelo zabavno! Živi dostojni prizori.

1. slika: Amerikanski dvoboj dam.
2. " Vojaške vaje v skakanju.
3. " Zabava v morskih kopelih.
4. " Amerikanski ekspresni vlak.
5. " Zasačena tatila.

Otvorjeno vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, od 9. ure zjutraj do 9. ure zvečer. (2521)

Gld. 6

Gld. 6

Nedosežno

po svoji lepoti in natančnosti so moje pristne švicarske

briljantne črne jeklene

Savonnet-remontoir-ure, dvojnato krite s trojnimi briljantno-črnoklenimi pokrovi, z jako finimi, točnimi kolesi (triletno realno jamstvo), s patent notranjo uravnavo kazalnikov, s kakor opal se bliščečo fondant-ciferno, okraj, kazalniki, obod in kronica so iz pristnega double-zlata. Te ure so vsled svoje elegantne opreme jako priljubljene in vsakdo jih rad nosi.

Cena z zavijem gld. 6.—. Briljant-črne-jeklene damske ure, odprte, v jako fini izpeljavi, gld. 7.—. K tem uram primerne gosposke in damske veržice iz double-zlata z obeskom gld. 1.50. Pristna niklasta remontoir-ura gld. 3.—. Pristna silberin-remontoir-ura z dvojnimi pokrovom gl. 5.—. Razpošilja se po poštne povzetju. Neugajajoče se zamenja ali se denar vrne, zatorej ni rizike.

Jožef Spiering

na Dunaju, I., Postgasse št. 2 c. Velik ilustriran cenik ur, verižic, prstanov itd. gratis in franko. (1283-20)

Strugar železa

(Eisendreher) (2522-1)

se takoj sprejme proti visokemu plačilu v tovarni za klej (lim) v Ljubljani.

Najizbornejše namizno

surovo maslo

kilo po K 2-80 in

novi cvetlični med

v steklenicah po 1/4, 1/2 in 1/1 kilo se dobi pri

Edmund Kavčič-u

v Ljubljani, Prešernove ulice, nasproti glavne pošte. (415-200)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Ansee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vane, Heb, Franzove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda.) — Proga v Novo mesto in v Kočevje, Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomestu, Straža, Toplica, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 8 m zvečer v Novomestu, Kočevje. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Isl, Ansee, Ljubro, Celovec, Beljak, (Monakovo-Trst direktni vozovi I. in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 15 m dopoldne osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Prago, Francove vane, Karlove vane, Heb, Marijine vane, Plzen, Budejovice, Linc, Steyr, Pariz, Genevo, Curih, Bregenc, Inomost, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, St. Mohor, Pontabel. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovec, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovec, Pontabla, čez Selzthal iz Inomosta, Solnograda. — Proga iz Novoga mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj iz Novoga mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže, Toplice, Novoga mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m zvečer istotako. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer in ob 10. uri 25 m, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 8 m dopoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. (1)

Radi šol še do nedelje, dne 19. oktobra 1902.

V Lattermannovem drevoredu. Razstava velikanskega morskega kita

največje dojilke na svetu

21 metrov dolgega, 355 stotov težkega, vlovljenega na norveškem obrežju med Špicbergi in Medvedjim otokom dne 1. avgusta 1900. — **Prepariran je tako, da nima nobenega duha.**

Posebna razstava obsega 25 raznih morskih rib iz morske globočine.

Pojasnila o lovu morskega volka s harpunami in topovi se dajejo vedno.

Vstopnina 40 vin., vojaki in otroci 20 vin.

Otvorjeno vsak dan od devetih zjutraj do devetih zvečer.

Z velespoštovanjem

(2506-3) ravnateljstvo.

Božično darilo!

Zabava za velike in male.

GRAMOFONI

od 15 do 125 gld. Avtomati, v koje se vrže 10 vin., za gostilničarje jako dobičkanosni.

Prodaja se tudi na obroke.

Zahtevajte moj veliki ilustrirani cenik.

Velika zaloga plošč.

Vse plošče se lahko zamenijo pri

Rudolfu Weber-ju

(2412-4) urarju

v Ljubljani, Stari trg šte. 16.

Stenografa

sprejme takoj v svojo pisarno

dr. Matej Pretner

odvetnik v Trstu (2520-1)

Via Cassa di Risparmio šte. 7.

Uradnik išče

meblovano sobo

s separatnim vhodom takoj ali s 1. novembrom t. l. (2460-7)

Ponudbe na upravnishstvo »Slov. Nar.«

Gospodična

ki je že 2 leti delovala v odvetniški pisarni, išče službe.

Ponudbe pod naslovom: J. R. poste restante, Ljubljana. (2496-2)

Iščejo se gospodje

ki želé dobro **domačo hrano** za primerno ceno. — Sveže se kuha tudi ob 2. uri popoldne, ako se zglasta saj dva gospoda.

Poizvedbe v hiši **Gorupove ulice št. 4**, pritličje (desno). (2474-3)

Likanje

se prevzema (2478-2)

v Kladeznih ulicah (v Krakovem) 3.

Učiteljica za nemščino

se išče.

Ponudbe naj se pošiljajo na upravništvu »Slov. Naroda.« (2492-3)

Iščem

trgovskega pomočnika

večnega slovenskega in nemškega jezika, dobrega prodajalca pri manufakturnem blagu. Kompetenti, ki lahko takoj vstopijo, imajo prednost. (2509-2)

Fran Varlec, trgovec, Brežice.

Danes 15. in jutri 16. oktobra 1902 v kavarni „Valvazor“

koncert

tamburaškega društva iz Karlovca.

Začetek ob 8. uri zvečer. — Vstopnina prosta.

K obilni udeležbi vljudno vabi

(2524) Andrej Stuppan.

Priličen nakup.

Dva docela nova (2512-2)

glasovirja

z železno ploščo, s peterno železno oporo, s petletnim jamstvom, se za zadnjo ceno 260 gld. proti gotovini prodasta pri

Ferd. Dragatinu

uglašalcu glasovirjev

Ljubljana, Florijanske ulice št. 42.

Poje, se smeje in govori v vseh jezikih.